MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
SILVIO MELI**

Seduta tat-12 ta' Novembru, 2003

Avviz Numru. 475/2002

Raymond u Rose konjugi Avallone

vs

Therese Agius

Il-Qorti,

Rat l-avviz fuq indikat datat it-30 ta' Lulju tas-sena 2002 li permezz tieghu l-atturi sejhu lill-konvenuta quddiem din il-qorti sabiex tghid ghaliex m'ghandhiex tkun ikkundannata:

1. Illi thallashom is-somma ta' elfejn Lira Maltin, (LM2000.00,0), oltre l-imghax legali mis-27 ta' Novembru, tas-sena 2000, lilha mislufa skond skrittura

tas-27 ta’ Novembru, tas-sena 2000, hawn annessa u mmarkata bhala dokument “A”;

2. Bl-ispejjez, komprizi dawk tal-mandat ta’ sekwestru numru 1645/02 u bl-ingunzjoni tal-konvenuta ghas-subizzjoni;

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet datata s-7 t’Ottubru tas-sena 2002 li permezz taghha l-konvenuta ecceppiet is-segwenti:

1. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-*causa* ta’ l-obbligazzjoni kienet wahda immorali u ghalhekk l-obbligazzjoni ivvantata mill-atturi hija nulla u mhux esegwibbli;

2. Subordinatament il-kunsens tal-eccipjenti ghas-self ivvantat kien ivvizzjat b’biza’ u bi vjolenza kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni u ghalhekk l-obbligazzjoni ivvantata mill-atturi hija nulla;

3. Illi subordinatament mhux minnu li l-atturi silfulha xi flus kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni;

4. Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

5. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri;

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;

Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi sodisfatt is-suespost din il-qorti ghaddiet biex tikkonkludi din il-vertenza sommarjament kif tenuta ai termini ta’ l-artikoli 47, 171 (2), 213 u 215 tal-Kap.12;

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi l-atturi, principalment l-attur, Raymond Avallone, stante li l-attrici hi biss involuta “ex lege” minhabba l-vinkolu legali li ghandha ma l-attur, qed jippretendi l-ammont ta’ elfejn Lira Maltin, (LM2,000.00,0), minghand il-konvenuta a bazi ta’ skrittura li kopja taghha giet annessa ma’ l-avviz li ta bidu ghall-procedura odjerna li permezz taghha l-attur sellef lill-konvenuta l-ammont fuq indikat;

2. Illi jirrizulta li din l-iskrittura, (ara fol 2), kienet miktuba mill-konvenuta stess, taht karta intestata bl-isem “Panache Boutique – Hair Salon, Prop. Theresa Grech, Manwel Magri Street, Hamrun, Malta – Tel. 234575”, u datata is-27 ta’ Novembru tas-sena 2000;

3. Illi l-istess kliem miktub fl-imsemmi dokument gie hekk miktub mill-istess konvenuta li ghazlet ukoll li tiffirma fil-konkluzjoni ta’ l-istess u tindika in-numru tal-karta ta’ l-identita’ taghha taht l-istess firma;

4. Illi jirrizulta pacifiku li Theresa Grech hija l-istess konvenuta Therese Agius, (ara fol 19), u l-fond indikat fl-istess skrittura hu hanut proprjeta' tal-konvenuta minn fejn tiggestixxi n-negozju taghha indikat;

5. Illi effettivament jirrizulta li l-ammont indikat fl-iskrittura in dizamina gie regolarment mghoddi lill-konvenuta mill-attur, (ara fol 22);

6. Illi l-konvenuta qed tirrifjuta li trodd l-ammont lilha misluf mill-attur u ghalhekk ittiehdet din il-procedura;

Ikkunsidrat:

Illi l-konvenuta qed issostni l-illecita' tal-"causa" ta' l-obbligazzjoni in dizamina stante li kien hemm relazzjoni intima bejn il-konvenuta u l-attur li damet ghal madwar tlett (3) snin;

Illi inoltre l-istess konvenuta ssostni li kitbet l-iskrittura meritu ta' din il-procedura, (ara fol 2), ghaliex l-attur kien uza l-vjolenza fuqha;

Illi finalment il-konvenuta ssostni wkoll li effettivament l-attur qatt ma sellifha flus;

Illi ghalhekk qed tirrespingi t-talbiet attrici;

Ikkunsidrat:

Illi kwantu ghall-kwistjoni tal-kawza illecita sollevata mill-konvenuta ghandu sintetikament jinghad is-segwenti:

1. Illi l-Baudry- Lacantinerie fit-“Trattato di Diritto Civile – Delle Obligazioni – Vol. I, p.355 effettivament isostni, kif suffragat minn awturi insinji ohra ikkwotati minnu, li:

“Quando la causa consiste nella promessa di compiere un fatto…anche soltanto contrario alla morale…e’ radicalmente nulla l’obbligazione, che alcuno assuma, di pagare una certa somma di denaro ad una donna, come prezzo della promessa che questa gli fa di annodare e continuare con lui relazioni illecite”;

2. Illi jidher li din it-tezi rigida sabet terren fertili lokalment u effettivament din ghadha hekk applikata Malta kif jirrizulta mid-decizjoni tal-Prim’Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet Fortunato Vella vs Dorothy Baldacchino, datata l-4 ta’Ottubru ta’ l-1996;

3. Illi in sintesi estrema f’din l-imsemmija decizjoni gie ritenut is-segwenti:

a. Illi r-relazzjoni bejn il-partijiet kienet wahda illecita;

b. Illi la allura rrizulta li din ir-relazzjoni hi wahda li mhix permessa mil-ligi peress li l-attur kien qed jikser l-obbligu ta’ fedelta’ li hu kellu lejn il-mara tieghu stante li kien ukoll mizzewweg, it-talba attrici ghal rifuzjoni ta’ ammont ta’ flus misluf lill-konvenuta f’dik il-kawza giet respinta;

Ikkunsidrat:

Illi nonostante is-suespost pero' ghandu jkun pacifiku li:

"*nullus commodum capere potest de injuria sua propris";*

Illi in effetti l-attitudni kurjali indikata aktar qabel mhux biss tidher li tippekka mill-principju li wiehed m'ghandux jiggwadanja mill-hazen tieghu stante li l-moralita' qatt m'ghandha tintuza bhala paraventu ghall-immoralita', izda tidher li tippekka wkoll mill-aspett strettament analitiku tal-problematika in dizamina stante li tidher li tikkonfondi l-motiv illecitu mal-kawza illecita;

Illi fil-procedura odjerna jirrizulta li l-iskop ghas-self in dizamina kien biex l-attur jghin lill-konvenuta tissupera xi diffikultajiet finanzjarji li hi kienet qed tiffaccja fil-gestjoni tan-negozju taghha fuq indikat;

Illi ghalhekk ghandu jkun ovvju li s-somma prestata mill-attur kienet destinata ghal skop specifiku lecitu senjatament il-kontinwazzjoni legittima tan-negozju gestit mill-istess konvenuta li hu distint mir-relazzjoni intima pjuttost durevoli li l-partijiet kellhom bejniethom;

Ikkunsidrat:

Illi apparti s-suespost, l-ewwel eccezzjoni preliminari proposta mill-konvenuta tissolleva wkoll problemi ferm aktar delikati ta' natura ta' dritt pubbliku li jimmeritaw ferm aktar approfondiment minn dak dedikat stante li dak li ssostni l-konvenuta, konfortata kif inhi mid-decizjoni tal-Prim'Awla fuq indikata, jaffettwa d-dritt fundamentali ta' l-attur ghal smiegh xieraq, oltre d-dritt fundamentali tieghu

ghall-proprjeta' kif sanciti mill-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem;

Illi pero' stante li dawn il-kwistjonjiet m'humiex ta' kompetenza stretta taghha din il-qorti hi kostretta tibqa' siekta fir-rigward tad-diskriminazzjoni li tista' tirrizulta;

Ikkunsidrat:

Illi inoltre jirrizulta wkoll li l-Kunsill ta' l-Ewropa, li Malta ilha tifforma parti minnha sa mis-snin sittin jirrakkomanda lill-Istati Membri permezz tar-Rakkomandazzjoni Numru R (88) 3 tal-Kunsill ta' l-Ewropa adottata mill-Kunsill tal-Ministri fl-415 il-laqgha tad-Deputati tal-Ministri fis-7 ta' Marzu ta' l-1988 li lill-gvernijiet ta' l-Istati Membri jiehdu l-passi necessarji:

"i. to ensure that contracts relating to property between persons living together as an umarried couple, or which regulate matters concerning their property either during their relationship or when their relationship has ceased, should not be considered to be invalid solely because they have been concluded under these conditions";

Ikkunsidrat:

Illi l-evoluzzjoni tal-principju in dizamina hawn karpita hi wkoll konfortata mid-decizjoni tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet Buttigieg pro et noe vs L-Avukat Generali et fejn in sintesi gie wkoll ritenut li d-diskriminazzjoni legali kontra illegittimi tincidi b'mod negattiv fuq id-dgawdija tal-hajja familjari kif protetta mill-Konvenzjoni Ewropea fuq riferita;

Illi ghalhekk dan id-dritt fundamentali tal-attur jista' jigi effettwat negattivament kemm-il darba din il-qorti ma tiehux in konsiderazzjoni l-evoluzzjoni legali u civili in dizamina;

Ikkunsidrat:

Illi din it-tendenza baqghet tizviluppa lokalment anke legislattivament meta fl-emmendi ricenti ghall-Att dwar is-Sigurta' Socjali, Kap. 318, it-tifsira tal-kelma "familja" giet radikalment hekk mibdula biex taqra li tfisser:

"…persuna wahda li fl-opinjoni tad-Direttur tkun tabita wahedha jew zewg persuni jew izjed li fl-opinjoni tad-Direttur ikunu jabitaw flimkien bhala familja;"

Ikkunsidrat:

Illi in oltre, fl-Abbozz Numru 15 tas-sena 2003, abbozz intiz biex ikompli jemenda l-Kodici Civili, Kap.16, datat is-17 t'Ottubru tas-sena 2003, din it-tendenza kompliet tigi zviluppata u estiza stante li qed jigu proposti emendi notevoli intizi biex jirregolarizzaw fost l-ohrajn il-filjazzjoni ta' ulied imnissla u mwielda barra miz-zwieg, u dan, naturalment f'relazzjonijiet anke extra-maritali;

Illi, fost l-ohrajn, l-ghan principali deskritt anke fl-“Ghanijiet u Ragunijiet” ta’ l-istess abbozz indikat fil-paragrafu precedenti hu:

“…li jigu eliminati certi disposizzjonijiet diskriminatorji…”;

Ikkunsidrat:

Illi in vista tal-premess hu obbligatorju illi wiehed jaqra, jifli u jifhem is-sinjali taz-zminijiet stante li kif kien qal ben tajjeb l-Avukat Generali Feuilloley, (Baudry – Lacantinerie: Trattato di Diritto Civili – Delle Obbligazioni; Vol.I, p.367:

“Altri tempi, altri costumi; altri costumi, altra legislazione; altra legislazione, altra gurisprudenza”;

Illi ghalhekk, tenut kont ta’ l-evoluzzjoni istituzzjonali fuq sintetikament elenkata, mhux aktar permess li l-principju tac-certezza tad-dritt – specjalment meta dan issa jirrizulta erroneu - jintuza biex ixekkel, jofuska u jintralca l-izvilupp socjali riskontrat:

Ikkunsidrat:

Illi jirrizulta ghaqli wkoll in subsiduim li tigi indirizzata l-kwistjoni delikata ta’ l-arrikkiment indebitu li l-konvenuta tkun qed taghmel kemm-il darba tigi ipotetikament milqugha l-ewwel eccezzjoni taghha;

Illi r-rekwiziti ta’ l-azzjoni ekwitattiva “*de in rem verso”* gia` gew abbilment stabbiliti fil-kawzi fl-ismijiet segwenti u f’dawk fihom citati, u din il-qorti ma tara l-ebda htiega li tirrepeti dak gia’ riskontrat bl-aktar mod erudit fis-segwenti decizjonijiet:

a. Prim’Awla tal-Qorti Civili: Pulis vs Ellul et, datata t-30 ta’ Novembru ta’ l-1935, Vol.XXIX, p.II, p.812;

b. Prim’Awla tal-Qorti Civili: Said et vs Testaferrata Bonnici Ghaxaq et, datata is-16 ta’ Gunju ta’ l-1936, Vol. XXIX, p II, p.1105;

c. Qorti ta’ l-Appell: Brincat vs Fleri noe. et datata t-30 ta’ Mejju ta’ l-1938, Vol. XXX, p.I, p.666;

d. Qorti ta’ l-Appell: Ford noe vs Galea, datata d-29 ta’ Jannar ta’ l-1940, Vol.XXX, p.I, p.466;

e. Qorti ta’ l-Appell: Bondi` vs Abdilla et, datata l-14 ta’ Marzu ta’ l-1949, Vol. XXXIII, p.I, p.447;

Illi sintetikament pero’ ir-rekwiziti ta’ din l-azzjoni huma s-sewgenti;

1. L-arrikkiment;

2. Il-vinkolu tal-kawzalita’;

3. Il-karattru ingust ta’ l-arrikiment;

Illi l-Baudrey, (Obbligazioni Vol.IV, p.527):

"*…oggi tutti ammettono, conformemente alla tradizione, l'esistenza dell'azione 'de in rem verso'";*

lli din l-azzjoni hi bbazata fuq l-ekwita' li t-Touillier isejhilha, (Vol.XI, n.55, para.3, nn.58):

"*Questa grande regola di morale e di guistizia naturale;"*

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti kif fuq esposti jistabbilixxu minghajr dubju li l-konvenuta arrikkiet ruhha bl-ammont ta' flus li l-attur ipprestalha kif indikat hi stess fl-iskrittura privata taghha datata s-27 ta' Novembru tas-sena 2000;

Illi l-ammont hekk karpit gie minnha utilizzat fin-negozju taghha;

Illi ghalhekk jirrizulta li l-iskop li ghalih inkitbet l-iskrittura fuq riferita gie milhuq;

Ikkunsidrat:

Illi ghalhekk jirrizulta li t-tlett rekwiziti ta' l-istitut in dizamina gew regolarment sodisfatti billi:

1. jirrizulta l-vantagg tal-konvenuta fl-awment tal-patrimonju taghha;

2. jirrizulta li hemm il-vinkolu legalment necessarju bejn il-kawza u l-effett billi l-flus li l-konvenuta irceviet uzathom esklussivament ghall-iskop li nghatawlha;

3. jirrizulta li l-konvenuta qed tirrifjuta li tonora l-obbligu taghha li tirrifondi l-ammont lilha misluf;

Ikkunsidrat:

Illi rigward l-eccezzjoni ulterjuri sottomessa mill-konvenuta li l-kunsens taghha kien ivvizjat minhabba biza' u vjolenza, ghandu jinghad li din il-qorti tqis l-istess eccezzjoni inverosimili l-ewwel nett peress li ma gietx pruvata skond il-ligi; subordinatament peress li l-agir tal-kovnenuta li tibqa' fir-relazzjoni taghha ma' l-attur ghall-perjodu konsiderevoli wara l-allegata vjolenza ma jimmilitawx favur it-tezi taghha, u finalment stante li l-provi minnha mressqa f'dan ir-rigward ma jimmeritawx l-avall ta' din il-qorti;

Illi ghalhekk din it-tieni eccezzjoni qed tigi ukoll skartata;

Ikkunsidrat:

Illi in vista tas-suespost it-tielet eccezzjoni ma treggix u qed tigi wkoll skartata;

Ghaldaqstant din il-qorti, in vista tal-problematika komplessiva suesposta u tenut kont tal-massima Latina: "***Nulla practione effici potest ut dolus praestetur***", filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenuta, takkolji t-talbiet attrici u konsegwentement:

1. Tordna lill-konvenuta Therese Agius thallas lill-atturi Raymond u Rose konjugi Avallone l-ammont ta' elfejn Lira Maltin, (Lm2,000.00,0), oltre l-imghax legali mis-27 ta' Novembru, tas-sena 2000, lilha mislufa skond skrittura datata s-27 ta' Novembru tas-sena 2000;

2. Bl-ispejjez, komprizi dawk tal-mandat ta' sekwestru numru 1645/02.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------